RECSK KÖZSÉG TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVÉNEK FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ KÉSZÍTETT KÖRNYEZETI VIZSGÁLAT ÉS ÉRTÉKELÉS

készült a 2/2005. (I.11.) Korm. rendelet alapján a 314/2012.(XI.8.) Korm. rendelet 38.§ szerinti véleményezési dokumentáció alátámasztására

Megbízó:
Recsk község Önkormányzata
3245 Recsk, Kossuth L. út 165.

Kidolgozó:
Pagony Táj- és Kertépítész Iroda Kft.
1111, Budapest, Karinthy Frigyes út 24. V./5.

ARS LOCUS
PAGONY
TÁJ- ÉS KERTÉPÍTÉSZ IRODA

Budapest, 2018. augusztus

Azonosító adatok

A településrendezési eszközök felülvizsgálatának készítője:

Poltrade Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.,
1096 Budapest, Telepy utca 23.

A környezeti vizsgálati dokumentum összeállításában részt vett személyek és szervezetek:

Vincze Attila okl. táj- és kertépítész vezető tervező K1 01-5089,
településrendezési zöldfelületi és tájrendezési vezető tervező TK/1 01-5089,
tájvédelmi szakértő SZTjV.

Referenciák:

Településrendezési tervek tájrendezési és környezetalakítási munkarészeinek, környezeti értékeléseinek készítése – 1994-2018

Aktív turizmus fejlesztése a Hanság-Balaton kerékpárút környezetében projekt – 2005

Hegyalja- Világörökség Megmentéséért Projekt környezetalakítási munkái – 2005-2006

Fővárosi Állat- és Növénykert, élőhely- és gyűjteményrekonstrukciók tervezése – 2008-2012

Natura 2000 hatásbecslések Dunabogdány településrendezési eszközeinek módosításához 2012-2014

Erdelics Ágnes tájrendező- és kertépítő mérnök, munkatárs

Referenciák:

Településrendezési tervek tájrendezési és környezetalakítási munkarészeinek készítése – 2016-

Meszesán Péter okl. tájépítész mérnök, munkatárs

Referenciák:

Településrendezési tervek tájrendezési és környezetalakítási munkarészeinek, környezeti értékeléseinek készítése – 2014-

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATA

A településrendezési tervek esetében a 2/2005. kormányrendelet környezeti vizsgálat és értékelés készítését írja elő, amely a településrendezési eszközök módosítása kidolgozási, egyeztetési és elfogadási folyamatának része.

Jelen környezeti értékelés Recsk nagyközség településrendezési terve felülvizsgálatának alátámasztó munkarészeként készül, különös tekintettel a 3. számú módosítással jelölt Protonterápiás központ megvalósításának vizsgálatára. A településrendezési eszközök felülvizsgálatát a település Önkormányzatának Képviselőtestülete azzal a céllal készítteti, hogy a törvényi előírásoknak eleget téve jelen jogszabályi követelményeknek megfelelő településrendezési tervben előírtak alapján a település szabályozott fejlődését biztosítsa, továbbá a rendezési terv jóváhagyása óta eltelt időszak jogszabályi változásainak eleget tegyen és a település új fejlesztési elképzeléseit beépítse a rendezési tervbe. A természeti és környezeti vizsgálat során feltérképezésre kerültek mindazok a védett és védelemre tervezett területek, amelyek országos és helyi védelme kapcsán a meglévő természeti állapot fenntartandó.

A településrendezési eszközök a település fejlődésének jogi kereti, feladatuk, hogy a táj- és a településfejlesztési célkitűzések, feladatok és eszközök, s ezáltal a konkrét fejlesztések összhangját elősegítsék. A településrendezési eszközök által lehetővé tett fejlesztések esetében a társadalmi hasznosságot is kell vizsgálni. Nem lehet a társadalom számára hasznos az a tevékenység, amely a társadalom egészét - bizonyos érdekcsoportok érdekeinek kiszolgálása miatt - környezeti-problémák megoldására kényszeríti.

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján a településrendezési tervek módosítása során környezeti vizsgálat elkészíttetése szükséges a település egészére készülő településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv készítése során, illetve ha a módosítás Natura 2000 területet érint. A környezeti vizsgálat feladata, hogy a településrendezési terv készítésének folyamatát, kimenetelét ellenőrizze, szükséges esetben megváltoztassa, s a jövőbeli környezeti problémák megelőzésének eszköze legyen.

1.2 A tervezési folyamat más részeihez való kapcsolódása

Jelen környezeti értékelés kapcsolódik a településre készülő településfejlesztési koncepcióhoz és a felülvizsgálandó településrendezési eszközökhöz. A készülő településrendezési eszközök településszerkezeti munkarészének alátámasztó szakági fejezeteiben a település hosszútávú fejlesztéséhez kapcsolódva meghatározásra kerültek mindazon környezeti megoldások, melyek a fenntartható fejlődést szolgálják. A településrendezési eszközök részeként készül a környezeti értékelés, mely a jogszabály által előírt államigazgatási szervek előzetesen adott tematikáját, szakmai elvárásait figyelembe veszi.

1.3 A környezeti értékelés készítése során tett javaslatok hatása a terv illetve program alakulására

A környezeti értékelés során a fő szempont a környezeti állapot legalább szinten tartása, valamint javítása.

Természetvédelmi szempontból kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbi természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területekre: az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekre (Natura 2000 területek): *HUBN10006 - Mátra különleges madárvédelmi terület*, *HUBN20044 - Recski Hegyes-hegy különleges természetmegőrzési terület*, országos jelentőségű védett természeti terület, úgy mint a Bükki Nemzeti Park részterületei, valamint az OTrT törvényben és a Heves megyei Területrendezési Tervben megjelent ökológiai hálózat övezete.

A külterületi szántóterületeken továbbra is cél a mezőgazdasági termelés, szántóföldi növénykultúrák termesztése, illetve a helyi tájgazdálkodási formáknak megfelelő legeltető állattartás fenntartása.

A helyi munkahelyteremtő beruházások számára olyan területek és funkciók meghatározása javasolt, amelyek jelentős mértékű környezetkárosító hatással nem bírnak.

Kiemelt cél a munkahelyek megőrzése, újabb munkahelyteremtő beruházások támogatása.

A környezeti értékelés készítése során a Proton központ területére részletes botanikai és zoológiai felmérés készült. A felmérés eredményei alapján a Proton központra vonatkozó fejlesztési elképzelések a terület természeti értékeinek figyelembe vételével módosultak, így kisebb környezethasználattal járó fejlesztés lehetőségének biztosítása szükséges.

1.4 A környezet védelméért felelős szervek és az érintett nyilvánosság bevonása, az általuk adott véleményeknek, szempontoknak a környezeti értékelés során történő figyelembevétele, az indokok összefoglalása

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során a település civil szervezetei, alapítványai, közösségi szervezetei az államigazgatási szervek, a közműszolgáltatók és a lakosság bevonásra került a rendezési terv készítése során. A vonatkozó magasabb szintű jogszabály biztosítja a terv széleskörű véleményeztetését mind a szakhatóságokkal, mind a lakossággal, illetve a szomszédos települések önkormányzataival is.

A településrendezési eszközök felülvizsgálatával kapcsolatban az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet 4-5.§-ainak megfelelően az Önkormányzat az előírt előzetes tájékoztatás alkalmával kikérte a környezet védelméért felelős szervek szakvéleményét a környezeti vizsgálat készítéséről, illetve tematikájáról.

A településrendezési eljárás véleményezése során tárgyi tervre vonatkozóan a környezet védelméért felelős szervek a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben meghatározott szempontokra tekintettel adhatták meg véleményüket.

Az érdekelt államigazgatási szervek a környezeti vizsgálat készítésének szükségességéről az alábbiak szerint nyilatkoztak:

- Bükki Nemzeti Park Igazgatóság: Szükségesnek tartja a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendeletben meghatározott környezeti vizsgálat lefolytatását.
- A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kormányhivatal a környezeti vizsgálat lefolytatását ásványvagyon védelmi szempontok (pl.: a jövőbeni kitermelési lehetőség biztosítása) figyelembevételével indokoltnak tartja.

A 2018. június 18– án Recsken megtartott egyeztető tárgyaláson Bükki Nemzeti Park Igazgatóság a *3. számú módosítás: Protonterápiás központ létesítése* kapcsán kiemelte, hogy a területen található értékes közösségi és országos jelentőségű védett növény- és állatfajokra való tekintettel a környezeti vizsgálat kiegészítését kéri egy Natura2000 hatásbecslésnek megfelelő tartalmú természetvédelmi értékelés elkészítésével.

1.5. a környezeti értékelés készítéséhez felhasznált adatok forrása, az alkalmazott módszer korlátai, nehézségek (mint pl. technikai hiányosságok, bizonyos ismeretek hiánya stb.), az előrejelzések érvényességi határai, a felmerült bizonytalanságok.

A környezeti értékelés elkészítéséhez szükséges adatok beszerzése a településrendezési eszközök felülvizsgálatához felhasznált adatok begyűjtésével együttesen történt.

A településrendezési eszközök felülvizsgálatának tervezete, ezen belül a környezetvédelmi alátámasztó munkarész, illetve a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerinti környezeti értékelés az alábbiakban felsorolt tervi előzmények, továbbá az előzetes tájékoztatási szakaszban adott államigazgatási szervek véleménye és adatszolgáltatásuk figyelembevételével készült. A vizsgálathoz felhasználásra került az Országos Területrendezési Terv (OTrT), valamint a Heves Megye Területrendezési Terve szabályozási anyaga és térképi mellékleteik.

A környezeti értékeléshez felhasznált adatok forrásai:

- területrendezési tervek (OTrT, Heves megye TrT), koncepciók, programok (Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015- 2020; Recsk Nagyközség Környezetvédelmi Programja)
- a 25/2017. (III. 9.) sz. Önk. határozattal elfogadott Recsk Nagyközség Településfejlesztési koncepciója,
- Recsk Nagyközség Településszerkezeti Terve, Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve – A településrendezési eszközök közül olyan hatályos terv, mely a település egészére készült, nem állt a rendelkezésünkre. Az 1997-es terveket, valamint az egyes tervmódosításokat vettük alapul.
- 3245 Recsk, Búzásvölgyi-tó környéke beépítési terv (2017, Egri Építész Iroda Kft.)
- Recski tervezett protonközpont helyszínének természetvédelmi értékelése (2018, Renatur 2005 Bt.)

A településrendezési eszközök felülvizsgálata meghatározó, hogy az abban foglaltak összhangban legyenek a magasabb rendű tervekkel, programokkal, a vonatkozó jogszabályi

előírásokkal, valamint az érintett államigazgatási szervek, partnerek és közműszolgáltatók véleményével a tervmódosításban érdekeltek elképzeléseinek megvalósíthatósága érdekében. Fontos, hogy a tervmódosítási szándék élvezze az érintett lakosság, a civil szervezetek támogatását is.

8.1.5.1. A településrendezési terv és a fejlesztések rövid ismertetése

A terv célja Recsk Önkormányzatának Képviselő-testületének Képviselő-testületi határozatával rögzített, Recsk Nagyközség településrendezési eszközeinek felülvizsgálata.

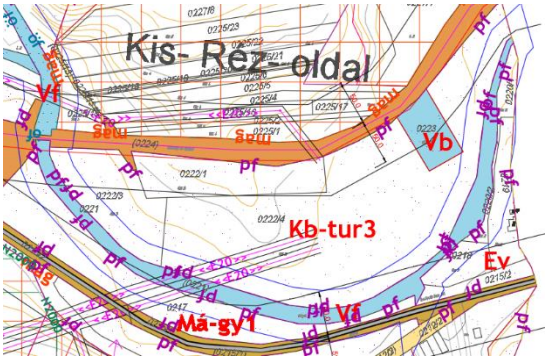
A terv a Környezeti Értékelés szempontjából fontosabb, főbb tartalma:

1. számú igény: Skanzen kialakítása

A 0222/1, 3, 4 hrsz-ú ingatlanokon Különleges beépítésre nem szánt turisztikai övezet kerül kijelölésre skanzen telepítése céljából. A 0222/4 hrsz-ú ingatlanon az alábbi tervezett funkciók kerülnek elhelyezésre:

- állatfarm
- apartman és étterem több szintes épületben
- skanzen és foglalkoztató épületek
- színpad

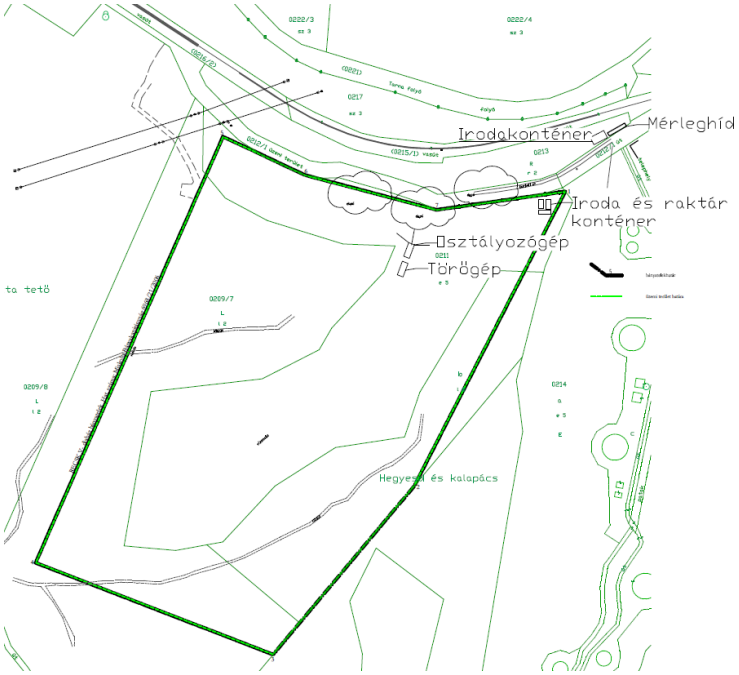
A területe az Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterületével érintett.

A tervezett turisztikai terület.

2. számú igény: Recsk V. – diabáz bányaterület rendezése

Amint a Recsk V. – diabáz védnevű bányatelken tervezett bányászati tevékenység Környezeti hatásvizsgálatával összefüggésben meghirdetett közmeghallgatáson elhangzott, szükségessé vált a bánya területének a rendezési tervben való, bányászati tevékenységgel összhangban lévő szabályozása. A 0209/7 és 0211 hrsz-ú ingatlanok Különleges beépítésre nem szánt bányaterületként lesznek nyilvántartva, míg a megközelítést szolgáló és kiszolgáló épületeket magában

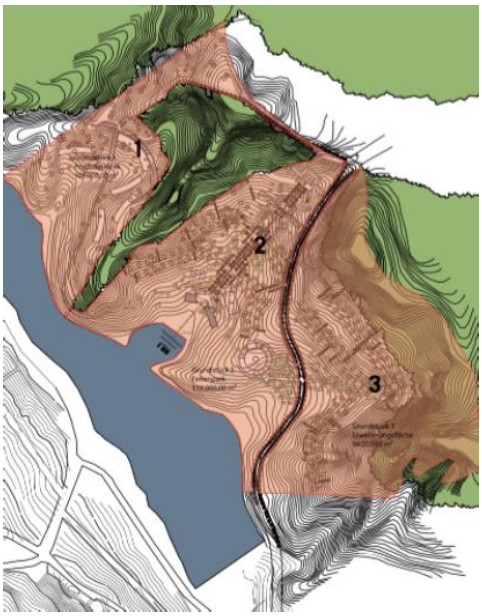
A bányaterület bányászati tevékenységgel kapcsolatos funkciói

foglaló 0212/1 és 0213 hrsz-ú ingatlanok Gazdasági ipari terület övezetébe kerülnek.

A bányaterületre Környezeti hatásvizsgálat készült, mivel a terület érintett a Mátra (HUBN10006) elnevezésű különleges madárvédelmi területtel, valamint az Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületével.

3. számú igény: Protonterápiás központ kialakítása a Búzás-völgyi tó keleti oldalán

A Búzásvölgyi-tó keleti oldalán a 1801 és 1803 hrsz-ú ingatlanok 2004 óta a Felix 2000 Kft. tulajdonában vannak, a tóval és erdőterülettel határosak. A telkek a hatályos településrendezési eszközökben beépítésre szánt területként vannak szabályozva. Ennek ismeretében a Protonterápiás központ megvalósításához beépítési terv készült az alábbiak szerint:

Protonterápiás központ területei

- 1. számú terület – 1801 hrsz-re tervezett: klinika, továbbképző és szakoktatási központ, személyzeti és /vagy oktatási résztvevők számára fenntartott lakóépületek voltak. A fejlesztési elképzelések az egyeztetések során a klinika épületére csökkentek, egyéb épület elhelyezése a területen nem tervezett.
- 2. számú terület – 1801 hrsz-re tervezett: klinikaszálloda, nyaralók, faluközpont, szabadidős foglalatosságok
- 3. számú terület – 1803 hrsz: bővítési területként fenntartott

A tervezett beépítések megvalósításának érdekében a 1. számú egység Különleges beépítésre nem szánt egészségügyi terület övezeteként kerül kijelölésre. A 2-3. számú területegység pedig Különleges beépítésre nem szánt turisztikai terület övezetébe kerül.

A projekt célja, hogy Magyarországon protontechnológiára alapuló gyógyászati létesítményt hozzanak létre, mely segíthet a daganatos betegeken. Az egészségügyi komplexum tervezése során a tervezők elsődlegesnek tartották a fenntartható építkezés elveit, a természeti források gondos kezelését, valamint a megújuló energiák használatának szerepét. Az egészségügyi komplexum nagy része földbe süllyesztett módon kerül kialakításra.

A tervezett protonközpont tanulmányterveihez botanikus, madarász és rovarász szakértők bevonásával és helyszíni vizsgálatával egybekötött természetvédelmi értékelés készült 2018 júliusában, mivel a terület az Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületével lefedett.

A környezeti értékelés szempontjából kiemelten fontos körülmény, hogy a Protonterápiás központ szóban forgó területei Recsk 1997-ben elfogadott, azóta többször módosított hatályos településrendezési eszközei szerint a 1801, 1803 hrsz-ok belterületbe vont,

beépítésre szánt üdülőházas üdülőterület (Üü) övezetbe vannak sorolva, jelenleg az alábbi paraméterekkel lehet építeni rájuk:

beépítési mód: szabadonálló
megengedett beépítés: maximum 15%
megengedett épületmagasság: maximum 4,5 m (esetenként 7,5 m)
kialakítható legkisebb telekterület: 100.000 m2
minimális zöldterület: 70%

4. számú igény: Revor International Kft. bővítése

A Revor bútorgyár bővítésének megvalósulásához a 0240/11-18 hrsz-ú ingatlanok Gazdasági ipari terület övezetébe kerülnek, valamint belterületbe vonás történik. Az ingatlanokat természetvédelmi korlátozás nem érinti.

5. számú igény: Katalinbánya környékén meglévő külterületi ingatlanok belterületbe vonása

A Katalinbányától délre eső meglévő beépítések a tervezett igény alapján belterületté alakulnak annak érdekében, hogy a településen folyamatban lévő szennyvízhálózat kiépítési program folytatódhasson a 023/55, 59, 60 hrsz-ú ingatlanokon. Az érintett területet természetvédelmi korlátozás nem érinti.

6. számú igény: Belterületbe vonás

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során az alábbi területek kerülnek belterületbe vonásra:

- 061/103 hrsz-ú ingatlan északi része és a 061/45 hrsz-ú ingatlan, melyek Különleges beépítésre szánt idegenforgalmi terület övezetébe kerülnek
- 060/1-6 és 060/9-11 hrsz-ú ingatlanok, melyek Különleges beépítésre nem szánt külterületi beépítés övezetébe kerülnek
- 0163/8-9 hrsz-ú telkek, a volt csigaüzem területe, mely Különleges beépítésre szánt mezőgazdasági üzem besorolást kap
- 0163/2-4 hrsz-ú ingatlanok, melyeket Falusias lakóterület övezetébe soroltunk

A fenti ingatlanok közül az idegenforgalmi övezetbe és a külterületi beépítés övezetébe tartozó ingatlanok Natura 2000 Mátra (HUBN10006) elnevezésű különleges madárvédelmi területtel érintettek. Az említett területekkel kapcsolatban elmondható, hogy a z övezeti besorolás a meglévő állapotnál nem biztosít több fejlesztést, hiszen előbbi területen évek óta büfé, quad és enduro pálya, motorszerelő műhely, játszótér, kalandpark üzemel, míg utóbbin a hatályos településrendezési eszközök is *„különleges beépítésre szánt - külterületi lakott hely”* övezetébe sorolták.

7. számú igény: Családi gazdaság övezetbe sorolás

A Különleges beépítésre nem szánt családi gazdaság övezet az alábbi ingatlanokat érinti: 0206/1,2,5,6, valamint 0238/1, 2.

Az érintett ingatlanok közül a 0206/1,2,5,6 hrsz-ok a Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterületével érintettek.

8. számú igény: Új közlekedési nyomvonalak kiszabályozása

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során több új közlekedési nyomvonal kerül kiszabályozásra:

- 24-es számú főút elkerülő útszakasza a településtől déli, dél-nyugati irányban. Az útszakasz Natura 2000 területtel, valamint a Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterületével érintett. A nyomvonal kiszabályozása a telkek be nem építhető területeinek kijelölésével valósul meg.
- 24-es számú főútvonal elkerülő útszakasza a településtől észak, észak-kelet irányban. Az elkerülő útszakasz nyomvonala 30 m szélességben országos közút, közlekedési területként kerül szabályozásra. A nyomvonal Parádi-Tarnától délre eső szakasza a Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterületével érintett.
- Protonterápiás központhoz vezető nyomvonal kijelölése: a Repecky Ferenc utca folytatásaként Recskvasárnapot délről megkerülve új nyomvonal kerül kiszabályozásra, míg a Búzásvölgyi-tó keleti részétől a településhatárig meglévő nyomvonal kiszélesítésével történik. Az útszakaszok a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületét és ökológiai folyosó övezetét is érintik.

Az útvonal-szabályozások kialakításának fő célja a települési forgalom-csillapítás és zajcsökkentés, továbbá az elérhetőség biztosítása.

2. A TERV KIDOLGOZÁSAKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE:

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során a Protonterápiás központ elhelyezésének lehetőségére részletes vizsgálatok készültek. Az egészségügyi központ és a hozzá szervesen kapcsolódó szálloda megvalósítására készített beépítési tanulmányterv paraméterei, az épületek helykijelölésének lehetséges alternatívái több körben vizsgálat alá kerültek. A tervezési terület védett természeti területet, illetve Natura 2000 területet nem érint, azonban része a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak, így a területre 2018. júliusában természetvédelmi értékelés készült. Az értékelés eredményeképpen elmondható, hogy a területen értékes élőhelyek, valamint védett fajok jelentős állományai fordulnak elő, ezért a károsodások minimalizálása érdekében megelőző természetvédelmi intézkedések megtétele javasolt. A felmérések szerint a tervezési terület központi részén határolható le egy olyan nagyobb, összefüggő részterület, ahol az értékes élőhelyek és fajok kisebb súllyal vannak jelen, mint a tervezési terület többi részén.

A Protonterápiás központ a hatályos helyi építési szabályzatban szereplő építési lehetőségeket sem használná ki teljes mértékben. A Protonterápiás központ megvalósításához max. 10 %-os beépíthetőség elegendő lehet.

A környezeti értékelés folyamata során lezajlott egyeztetéseken a beruházó az alábbi visszalépéseket tette az eredeti tervekhez képet:

- Az "üdülőfalu" térbeli elrendezése, formai megjelenése változhat egy sokkal inkább tájba illő, organikus elrendezés irányába egy későbbi részletes tervezés során.

- Az erdőterületek körüli szegélyek beavatkozás mentesen tarthatók, ahogy a tó körüli 100 méteres védősáv is.

    - A településrendezési eszközökben ennek megfelelően kijelölésre kerültek *építési tevékenységgel igénybe vehető területek*, valamint *kötelezően fenntartandó természetes vegetációs területek* is. (ld. 1. sz. melléklet)

- A Protonterápiás központ az 1801 hrsz-ú telek északnyugati részén tud csak megvalósulni, azonban az eredeti tervezettel ellentétben:
    - A protonközpont mellett tervezett további 4 kiszolgáló épület elhagyásra kerül.
    - A terápiás központ kisebb, 6000 m2-es alapterülettel valósul meg, a földbe süllyesztve, zöldtetős kialakítással.
    - A központ tervezett helye az 1. sz. területrészen belül lehetséges csak, mert itt biztosítható a szükséges területi izoláció. A területrészen belül az épület a beépítési tanulmánytervi helyéhez képest áthelyezhető olyan területre, ami a zoológiai és botanikai felmérés ponttérképei alapján nem veszélyezteti az azonosított fajok élőhelyét.
    - A központ megközelítésére szánt észak-északkeleti út megépítésétől a beruházó eltekint, csupán a tó felöli, sokkal rövidebb és legkevésbé ártalmas nyomvonalon vezetett megközelítési út valósul meg.
    - A központ tágabb környezete nem lesz parkosítva, ott minden megmaradhat a jelenlegi természetközeli állapotnak megfelelő módon.

2.1. a terv, illetve program céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket;

A településrendezési eszközök felülvizsgálatának fő célja, hogy a tervezett fejlesztéseknek és elképzeléseknek keretet biztosítson. Recsk településen a fejlesztések elsősorban turisztikai és egészségügyi jellegűek, valamint a bányászati és gazdasági tevékenységeket érintik.

A fejlesztési igények közül természetvédelmi szempontból érintett az 1, 2, 3, 6, 7. számú. Ezek közül kiemelendő a diabáz bánya környezete, mely Natura 2000 területet érint. A területre természetvédelmi hatástanulmány készült. A területen tervezett fejlesztések várhatóan természetvédelmi érdekeket nem sértenek, a meglévő tevékenységek nem változnak.

Az 1. számú igény a skanzen megépítésének ad lehetőséget. Területe érintett az ökológiai hálózattal, így elsődleges cél a hálózat működésének biztosítása.

A tervezett igények közül a legnagyobb fejlesztést a 3. számú, a Protonterápiás központ kialakítása jelenti. A tervezési területre természetvédelmi értékelés készült, melynek során felmérésre kerültek a botanikai és zoológiai értékek, meghatározásra kerültek védett fajok, valamint azok elterjedési területei. A terv megvalósítása során fokozottan ügyelni kell a meglévő magterület szerepének biztosítására, a meglévő természeti értékek, értékes élőhelyek védelmére, a károsodás minimalizálására.

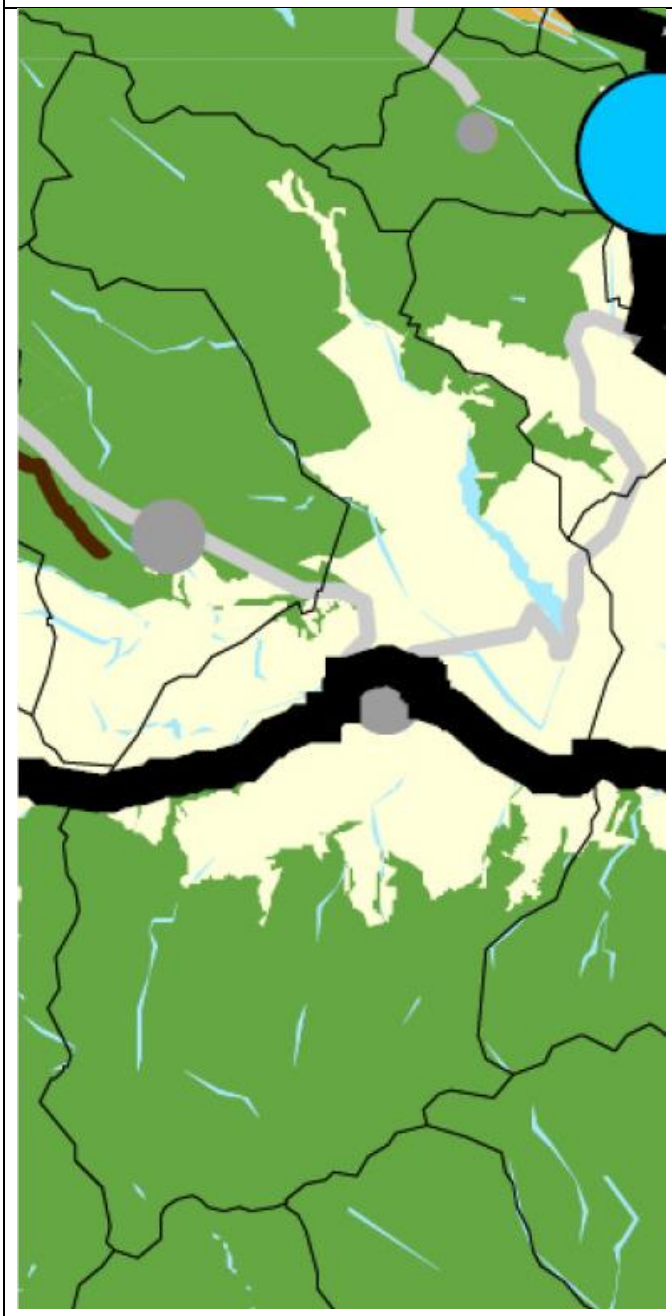
2.2. a terv, illetve program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal * ;

A településrendezési eszközök felülvizsgálata idején az OTrT felülvizsgálata folyamatban van, így Recsk 2018. évi településrendezési eszközeinek felülvizsgálatakor a jelenleg hatályos, az egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCXXIX. törvénnyel (továbbiakban: MTv.) módosított Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban: OTrT) előírásait kell érvényesnek tekinteni.

Az OTrT mellett a 10/2010. (V.07.) HMÖ rendelet Heves Megye Területrendezési Tervéről szóló 12/2005. (IV. 29.) HMÖ rendelet módosításáról szóló rendelet előírásait tekintették irányadónak a tervezők. **A hatályos megyei rendezési terv nem veszi figyelembe a településen található bányaterületeket, valamint honvédelmi területeket**, emiatt Recsk viszonylatában **a mezőgazdasági térségi területfelhasználási kategóriának már a hatályos településrendezési eszközökben sem tudnak megfelelni a megyei szerkezeti tervnek és ez a felülvizsgálat során sem biztosítható**.

A 1567/2015 (IX. 4.) Kormányhatározat feladatai között nevesíti a területrendezési tervek egy időben történő készítését és elfogadásának jogszabályi feltételeit, új tartalmi követelményeit, összhangban a terület- és településfejlesztési tervezéssel. Ennek értelmében a megyei területrendezési tervek is felülvizsgálatra kerülnek az új OTrT elfogadása után, így javasolt a településrendezési tervben kijelölt bánya- illetve honvédelmi területek figyelembevétele a megyei területrendezési terv módosítás során.

OTrT – az Ország Szerkezeti Tervének vonatkozó részlete

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

Erdőgazdálkodási térség

Mezőgazdasági térség

Vízgazdálkodási térség

Települési térség

1000 ha felett

750 - 1000 ha között

500 - 750 ha között

100 - 500 ha között

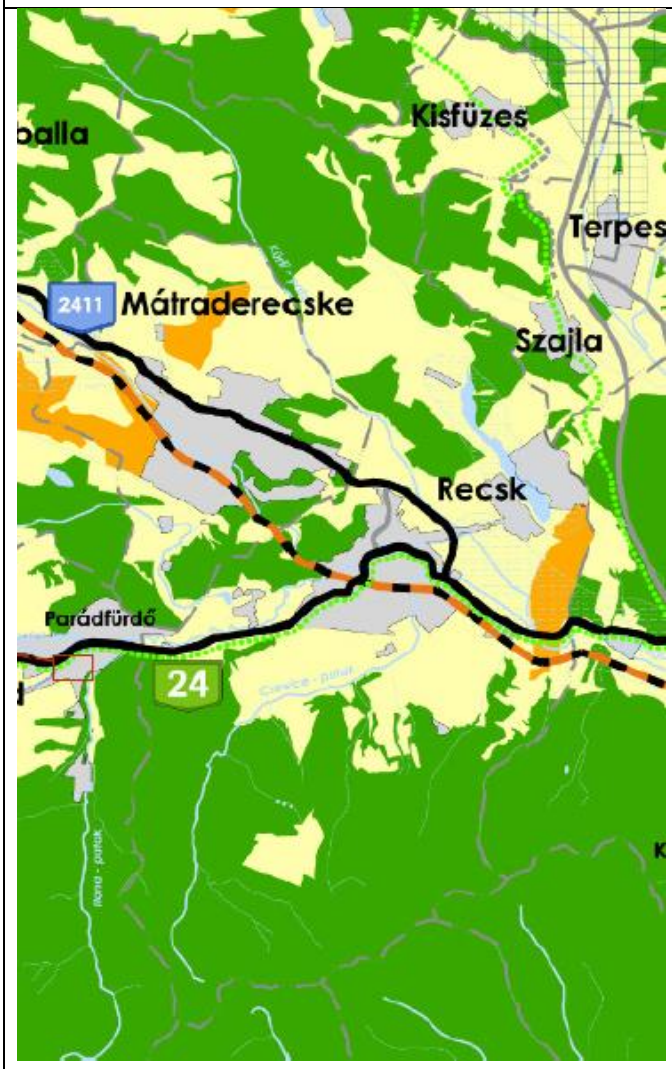
100 ha alatt

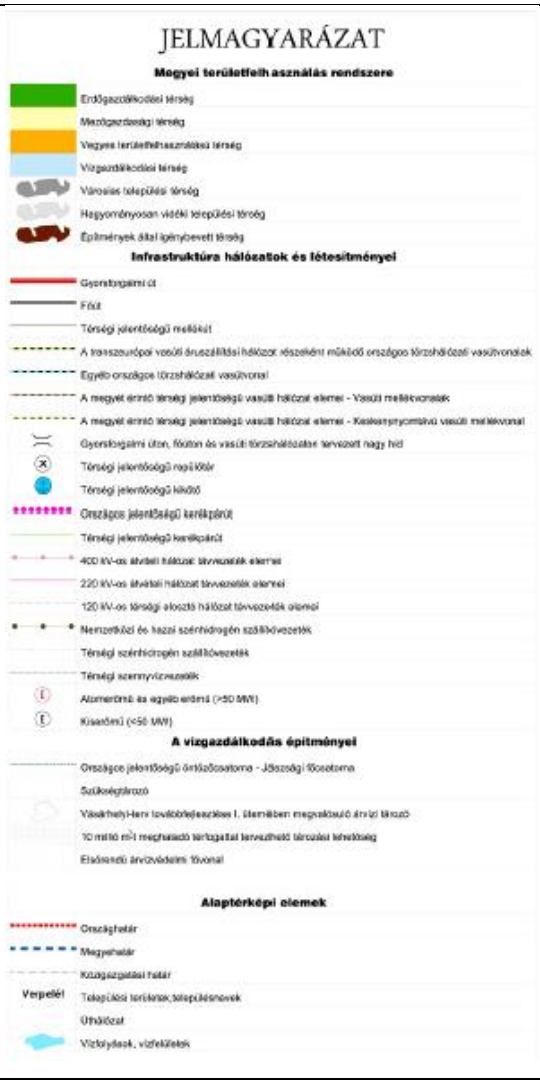
ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények

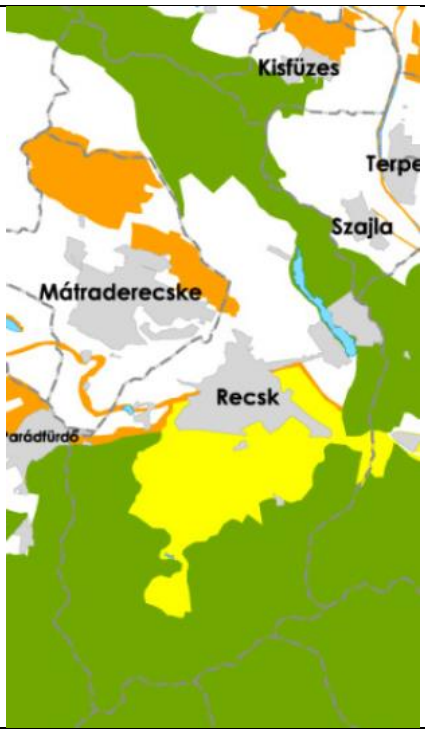
Főút

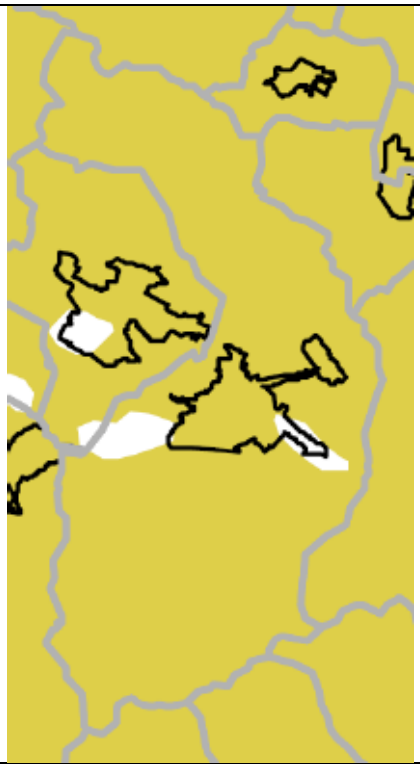
Heves Megye Területrendezési Tervének vonatkozó részlet

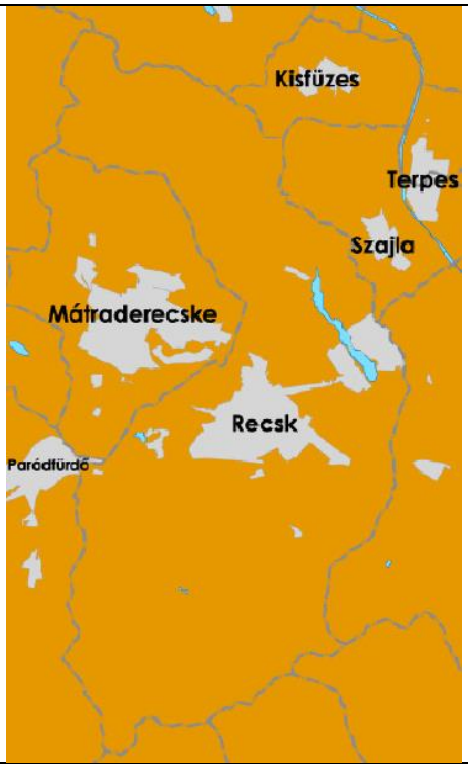

A települést a hatályos felsőbb szintű tervek szerinti alábbi országos és megyei övezeteket érintik:

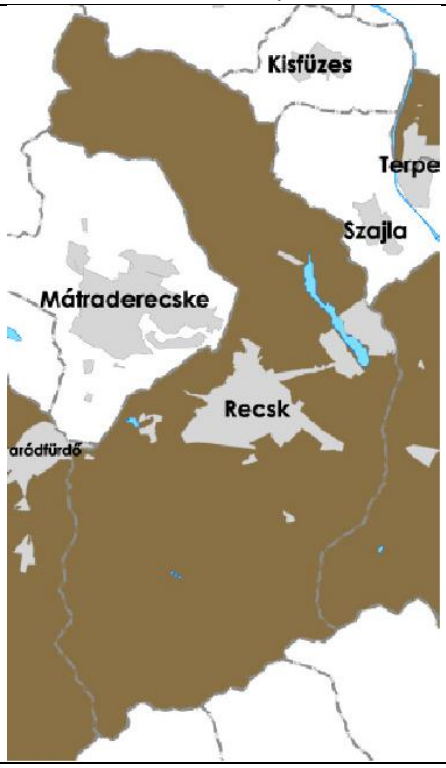
<table>
<tr><td></td><td>
</td></tr>
<tr><td>Nemzeti Ökológiai Hálózat (OTrT 3/1. sz. melléklet)</td><td>Nemzeti Ökológiai Hálózat (Heves megye TrT)</td></tr>
<tr><td></td><td>
</td></tr>
<tr><td>Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület (OTrT 3/4. sz. melléklet)</td><td>Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület és erdőtelepítésre javasolt terület (HM TrT)</td></tr>
</table>

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (OTrT 3/5. sz. melléklet)

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete (Heves megye TrT)

Ásványi nyersanyagvagyon területe (Heves megye TrT)

Nagyvízi meder terület övezete (Heves megye TrT)

Földtani veszélyforrás területének övezete (Heves megye TrT)

Nemzeti Ökológiai Hálózat

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság I-107/2/2018. számú levelében megküldött előzetes tájékoztatása szerint a település az ökológiai hálózat magterület, pufferterület és ökológiai folyosó övezetével is érintett.

Az 3. sz. igény magterület övezetét érinti. Az Igazgatóság véleménye alapján a Protonterápiás központ megvalósítása természetvédelmi érdekeket sérthet, így a fejlesztéshez szükséges övezeti besoroláshoz előzetesen a Natura 2000 hatásbecslés mélységének megfelelő botanikai és zoológiai természetvédelmi értékelés készítését írta elő. A 2018. júliusában készült értékelésben foglaltak szerint a beépítések tervezése a természeti értékek lehetőség szerinti minimális károsodásának figyelembevételével végezhető el. A tervezési terület központi részén lehatárolható egy olyan nagyobb, összefüggő részterület, ahol az értékes élőhelyek és fajok kisebb súllyal vannak jelen, mint a tervezési terület többi részén. A felmérések eredményei Recsk településrendezési eszközeinek felülvizsgálatába beépültek.

Az OTrT 17.§, 18.§ és 19. § rögzíti az ökológiai hálózat elemeivel kapcsolatos szabályokat, melyeket az engedélyezési eljárások során érvényesíteni kell. A felülvizsgálat az előírások figyelembevételével készül, azzal nem ellentétes.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület

Az OTrT 14/A. § 6) bekezdése alapján a megyei területrendezési terv által kijelölt tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság I-107/2/2018. számú levelében megküldött előzetes tájékoztatása szerint a település szinte teljes területe tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetébe esik. Az igények többsége az övezettel érintett. Fontos, hogy az övezetben a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználtra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat. A helyi építési szabályzat, a törvény szerint, az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhat meg.

A településrendezési eszközök a fejlesztések tájba illesztésének megfelelő betartatásáról gondoskodnak.

2.3. a változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása.

A Protonterápiás központ esetében a végleges beépítési tervet a természetvédelmi javaslatok figyelembevételével kell elkészíteni.

3. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

3.1. A terv céljainak összhangja a terv szempontjából releváns nemzetközi, közösségi, országos, vagy helyi szinten meghatározott környezet- és természetvédelmi célokkal

A településrendezési eszközök felülvizsgálata céljai nem ellentétes a releváns nemzetközi, közösségi, országos, vagy helyi szinten meghatározott környezet- és természetvédelmi célokkal, viszont a megvalósítás során fokozott figyelmet kel fordítani az ivóvíz bázis védelmére. A Magyarországon megvalósuló fejlesztések szempontjából releváns országos hatókörű környezetvédelmi és természetvédelmi dokumentum a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott, 2015- 2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program. A Program több stratégiai célterületeire vonatkozó elvét is érvényesíti a jelenlegi terv:

Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Cél a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítása. Ezek közé tartozik a környezet-egészségügyi feltételek javítása, a magas színvonalú

környezeti infrastruktúra, valamint a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége és összhangja.

A tervezett fejlesztések elősegítik a jó életminőség és egészséges élet közvetlen környezeti feltételeinek biztosítását.

Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

Cél a stratégiai jelentőségű természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása. A tervezett módosítások kijelölése és megvalósításuk kereteinek megteremtése során elsődleges szempont volt a természetközeli élőhelyek figyelembevétele, így több esetben előzetes környezeti, természetvédelmi hatástanulmány készült.

A település területe a *„HUBN10006 Mátra különleges madárvédelmi területet”* és az ökológiai hálózat *magterületével* és *pufferterületével* is érintettek. Az Bükki Nemzeti Park Igazgatóság véleménye alapján a Protonterápiás központ megvalósítása természetvédelmi érdekeket sérthet, így a településrendezési eszközökben való biztosításához előzetesen természetvédelmi értékelés készítését írta elő, amely megtörtént.

Az erőforrás-takarékosság és a hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Cél a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása, a környezetszennyezés megelőzésére, a terhelhetőség/megújuló képesség figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a társadalmi-gazdasági fejlődés és a környezetterhelés szétválására, azaz, hogy a lakosság növekvő jólléte csökkenő környezetterhelés mellett legyen biztosítható. A terv nem tartalmaz olyan elemeket, amelyek ellentétesek lennének a forrástakarékos anyag-, víz-, termőföld-és energiahasználat elveivel, így ezen célkitűzéseknek megfelel.

3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele a tervben

A településrendezési eszközök felülvizsgálata a környezetvédelmi és természetvédelmi célok, követelmények és elvárások figyelembevételével készült. Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet *(továbbiakban: R.)* 1. § (2) bekezdés a) pontja (ld. 1. sz. melléklet 2. pontja) értelmében környezeti vizsgálat lefolytatása kötelező.

A településrendezési eszközök felülvizsgálata környezet-, természet-, és tájvédelmi érdekeket nem sért, a tervek megfelelően gondoskodnak arról, hogy a tervezett létesítmények építési engedélyeinek készítésekor a szükséges mértékű környezetvédelmi célú előírások érvényesülhessenek, a természetvédelmi célú területek ne sérüljenek, illetve megvalósuljon az illeszkedő tájképi megjelenés, a felszíni és felszín alatti vizek védelme.

A település területe Natura2000 területet, a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetét, valamint nemzeti ökológiai hálózat övezeteit érint. A fejlesztési igények területi kijelölésénél alapvető szempont volt, hogy a lehető legkisebb mértékű természetkárosítással és területi igénybevétellel járjanak.

A településrendezési eszközök gondoskodnak a levegő-tisztaságra, talajra, felszíni- és felszín alatti vizek minőségére és mennyiségi jellemzőire, a környezet zaj- és rezgésállapotára vonatkozó határértékek betartásáról. Várhatóan a megvalósuló fejlesztések ezekre a környezeti közegekre gyakorolt hatása elfogadható mértékű lesz, az építési engedélyezési tervekhez készítendő környezeti hatásvizsgálatok és a tájbaillesztést igazoló látványtervek gondoskodnak arról, hogy a vonatkozó környezetvédelmi határértékek és tájképvédelmi és településkép-védelmi követelmények teljesíthetőek legyenek.

3.3. A jelenlegi környezeti helyzet releváns, a tervvel összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

3.3.1. A terület azon környezeti jellemzői, amelyekre a terv megvalósítása valószínűleg jelentősen hatással van

Növényzet

Recsk határában 2500ha az erdő, amely a külterületnek 59, az összterületnek 55%- a. Az erdők főleg a határ magasabb térszínű részein találhatók. A völgyekben a mezőgazdaságilag művelt területek mellett néhol még fellelhetők az égerligetek, a füzesek, a nedves patak-menti rétek. A telepített erdők a Mátralában is általában akácosok és erdei fenyvesek.

A 3. sz. igénnyel érintett területeken félszáraz irtásrétek, erdősztyepprétek, lejtőgyepek, galagonyás-kökényes-borókás cserjések a meghatározó élőhelyek. A 2018. júliusi felmérések eredményei alapján a területen természetvédelmi szempontból értékes élőhelyek, illetve védett fajok jelentős állományai fordulnak elő, mint például a borzas len (*Linum hirsutum*), a bársonyos kakukkszegfű (*Lychnis coronaria*), vagy a bíboros kosbor (*Orchis integrifolia*).

Állatvilág

A 3. számú igényhez készült természetvédelmi értékelés során a terület állatvilágának vizsgálatát a természetvédelmi szempontból kiemelt értékű fajok potenciális előfordulásához igazították, figyelembe véve a vizsgálatra igénybe vehető időszakot és időtartamot. A védett fajok előfordulásának vizsgálata során 220 pontszerű (koordinátával lokalizált) adatot sikerült felvenni, amely alapján a terület faunájának természetvédelmi szempontból fontos része (a vizsgálatra igénybe vett időszak korlátait figyelembe véve) jól jellemezhető.

Az egyenesszárnyúak esetén közepesen fajgazdag faunát találtak, védett fajt nem sikerült kimutatni. A többi megcélzott csoport esetén védett fajok jelenléte is beigazolódott.

A legfontosabb eredményeket a nappali lepke fauna felmérése biztosította, melynek késő nyári aspektusa fajgazdagnak bizonyult.

Védett állatfajok között sorolható fel a területen megjelenő imádkozó sáska (*Mantis religiosa*), zöldes gyöngyházlepke (*Argynnis pandora*), citromlepke (*Gonepteryx rhamni*), zöldküllő (*Picus viridis*). A teljes fajlistát a Természetvédelmi értékelés tartalmazza.

3.3.2. A terület egyéb környezeti jellemzői

A település zaj- és rezgésterhelése

Recsk külterületén a zaj- és rezgésterhelés elsősorban a közúti közlekedésből, másodsorban az ipari termelésből, bányászatból származhat. A fejlesztések hatására, elsősorban a 3. számú igény területek környezetében az építkezések idejére várható számottevő zaj- és rezgésterhelés. A településen üzemi, kereskedelmi létesítmények- melyeknek környezeti zajkibocsátása meghatározó lenne, a megengedett zajszint határértéket túllépné - nincsenek. A fejlesztés megvalósulását követően az üzemelés során a forgalomból eredő zajterhelés várhatóan a határértékek alatt marad.

A település környezeti levegőjének jelenlegi állapota

A térség levegőtisztaság védelmi helyzetét alapvetően a gépjármű-közlekedésből, a bányászati tevékenységből, a mezőgazdasági tevékenységből (a mezőgazdasági területek műveléséből, lokálisan az állattartásból), valamint a korszerűtlen háztartási kis tüzelőberendezések kibocsátásból származó légszennyezés határozza meg és befolyásolja. A községben a levegő szennyezettségére vonatkozó mérési adatok nem állnak rendelkezésre.

A község közigazgatási területén nincsen olyan ipari üzem, amely a levegőt szennyezné, s távlatban sem kerül sor olyan ipari üzem telepítésére, mely szennyező hatású lenne.

A fejlesztések kis mértékben a gépjármű-forgalom növekedését okozzák.

A település felszíni, felszín alatti vizeinek állapota

Recsk felszíni területe a Parádi-Tarna patak vízgyűjtő rendszerébe tartozik és a 219/2004 (VII. 21.) Kormány rendelet 2. melléklete alapján a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területnek minősül. Az 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat elfogadta Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervében foglaltakat figyelembe kell venni a településrendezési eszközök felülvizsgálata során.

A település földtani közegének állapota

A településen nyilvántartott ásványvagyon a természeti adottságok része, mely Recsket immár két és fél évszázada országos hírűvé tette. A település szinte egésze földtani veszélyforrás terület övezete alá tartozik. Ásványvagyon kutatási terület, bányatelek, kutatási engedély a módosítások területét is érinti.

Az igények közül az 1. 2. 4. sz. termőföld, mezőgazdasági és erdőterületek igénybevételével valósul meg. Az 1. sz. beépítésre nem szánt területet jelöl ki, a 2. és 4. sz. igények helyhez kötöttséggel (bányaterület és közúti kapcsolat, illetve telephelybővítés) rendelkeznek, valamint fejlesztések által érintett területek nem átlagosnál jobb minőségű termőföldek, így a terv nem tartozik a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (továbbiakban Tvt.) hatálya alá, továbbá nem érintenek az Országos erdőállomány adattárban nyilvántartott, erdőtervezett erdőt.

A 8. sz. igény értelmében kijelölésre kerülő nyomvonalak szintén termőföld igénybevételével kerülnek kijelölésre. Az útvonalak több szakaszon átlagnál jobb minőségű termőföldet érintenek. A Tvt. előírásai szerint a termőföldek tervezett igénybevételét a lehető legkisebb területi mértékre kell korlátozni és lehetőség szerint a gyengébb minőségű földek felhasználásával. A tervezett elkerülő út megvalósítása közérdeknek számít. A nyomvonalak oly módon lettek kijelölve, hogy azok a természeti környezet és a termőföldek minél kisebb igénybevételével járjanak, lehetőleg a meglévő földutakat, erdészeti utakat vegyék igénybe.

Az átlagosnál jobb minőségű termőföldek igénybevételéről a Tvt. 11. §-a rendelkezik. A Heves Megyei Kormányhivatal Földhivatali osztályának adatszolgáltatása szerint Recsk külterületi termőföldjei az alábbi átlagos kataszteri tiszta jövedelmű földek tekinthetők átlagos, illetve annál jobb minőségűnek:

Művelési ág	AK/ha	átlagosnál jobb min. oszt.
Szántó	11,56	3
Szőlő	4,20	3
Gyümölcsös	13,89	3
Kert	13,90	3
Rét	11,16	3
Legelő	2,47	2
Fásított terület	1,10	4

3.3.3. A fennálló környezeti konfliktusok, problémák leírása és mindezek várható alakulása, ha a terv nem valósulna meg

A településen jellemző legfőbb környezeti konfliktus a közúti közlekedésből és bányászati tevékenységből eredő zajterhelés, és az elsősorban szintén közlekedési eredetű légszennyezés.

A fejlesztések elmaradása esetén az alábbi hatásokkal kell számolni:

- A község közigazgatási területén nincsen olyan ipari üzem, amely a levegőt szennyezné, s távlatban sem kerül sor olyan ipari üzem telepítésére, mely szennyező hatású lenne.
- A településen áthaladó forgalom nem csökken, kis mértékben tovább erősödik a légköri károsanyag kibocsátás és a zajterhelés.
- A fejlesztések egy része turisztikai jellegű fejlesztés, elmaradásuk esetén Recsk turisztikai potenciálja nem fejlődhet.
- A fejlesztési szándékok egy része munkahely teremtő beruházás, mint a Protonközpont építése (közel 400 új munkahely) vagy a Revor bútorgyár (kb. 50 új munkahely) területi fejlesztése. A beruházások elmaradása esetén nem keletkeznek új munkahelyek a településen.

3.4. A terv megvalósulásával közvetlenül vagy közvetve környezeti hatást kiváltó tényezők, okok, a következmények előrejelzése

3.4.1. Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelést közvetlenül előidéző tényezők

Természetvédelmi kijelölésű területek érintettsége

A fejlesztési elképzelésekhez tartozó tervezési területek egy kivétellel nem érintenek országos jelentőségű védett, vagy védelemre tervezett természeti területet, európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területet (Natura 2000 területet), Nemzeti Ökológiai Hálózat övezetét, illetve egyéb táj- és természetvédelmi szempontból jelentős területet.

Az 1. sz. igény pufferterület övezetével érintett, azonban a tervezett fejlesztések nem akadályozzák a pufferterület megfelelő működését, természetvédelmi előírásokkal nem ellentétesek. A 2. számú a *„HUBN10006 Mátra különleges madárvédelmi terület”* övezetével érintett, azonban a területen új funkciók és tevékenység, új beépítésre szánt terület nem kap helyet. Csupán a meglévő állapotoknak megfelelő övezeti átsorolások valósulnak meg, így a természetes élőhelyek, a természeti értékek nem sérülnek.

A 3. sz. igény magterület övezetét érinti. Az Igazgatóság véleménye alapján a Protonterápiás központ megvalósítása természetvédelmi érdekeket sérthet, így a rendezési terveken való feltüntetéséhez előzetesen természetvédelmi értékelés készítését írta elő. A 2018. júliusában készült értékelésben foglaltak szerint a beépítések tervezése a természeti értékek lehetőség szerinti minimális károsodásának figyelembevételével végezhető el.

A 8. számú igénnyel (új nyomvonalak kijelölése) érintett területek a Nemzeti Ökológiai Hálózat övezetein haladnak át. A nyomvonalak kijelölésénél elsődleges szempont volt, hogy természetközeli élőhelyeket, természetvédelmi korlátozással érintett területeket ne, vagy csak kis mértékben érintsenek. Ennek értelmében a nyomvonalak a területek mentén, vagy azokat minimálisan érintve haladnak. Az utak izolációs hatása csak kis mértékben érvényesül.

Tájképi megjelenés

A tervezett fejlesztések megvalósítása során a Helyi Építési Szabályzat és a Településképvédelmi rendelet gondoskodik a megfelelő tájképvédelemről. A 3. számú módosítás során a beépítési tanulmánytervek a tájképi megjelenés figyelembe vételével készültek. A Protonközpont épülete a domboldal alsó harmadában, földbe süllyesztve, zöldtetővel ellátva fog megvalósulni, míg az apartmanházas terület a szintvonalakkal párhuzamosan, a terepre illesztve, léptékében és anyaghasználatában nem zavaró módon kerül kialakításra. A területen nagy kiterjedésű *kötelezően fenntartandó természetközeli területek* kijelölésével és fejlesztésével részlegesen biztosított a zavartalan tájképi megjelenés.

A jelenlegi, biodiverzitásában magas szintű *tájrészlet* a fejlesztés megvalósulásával az épületek közvetlen környezetében kultúrtáj-részletté formálódik, amely azonban nem veszti el biológiai aktivitását, így folyamatos változásra való képességét.

Felszíni és felszín alatti vizek érintettsége

A felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján Recsk felszín alatti víz szempontjából érzékeny település.

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Recsk település „A”, erősen veszélyeztetett besorolást kapott.

3.4.2. Közvetett módon környezeti hatást kiváltó tényezők és hatásaik

A tervezett módosítások javítják a lakosság életminőségét és hozzájárulnak a település ismertségéhez, turisztikai vonzerejének növeléséhez.

3.5. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése

3.5.1. Jól azonosítható környezet igénybe vételek, vagy terhelések

3.5.1.1. A környezeti elemekre gyakorolt hatás (termőföldre, talajra, levegőre, vízre, élővilágra, épített környezetre, ez utóbbi részeként az épített és régészeti örökségre)

Földtani közeg

Az igények egy része termőföld igénybevételével jár. Az új elemek létesítése, üzemeltetése a vonatkozó előírások betartása mellett a talajszennyezés veszélye nélkül történhet.

A tervezett beruházások talajra vonatkozó közvetlen hatásterülete az építés által igénybe vett terület. Az építési területeken belül érheti közvetlen hatás a talajt az építés

stádiumában. A kivitelezés során a megközelítési útvonalak mentén nagy tömegű munkagépek elhaladásával, ennek következtében kedvezőtlen mértékű talajtömörödéssel, illetve taposási kárral kell számolni. A munkák befejezését követően, a munkaterület végleges átadását megelőzően el kell végezni a területek rekultivációját, korábbi állapotának helyreállítását. Az üzemelés során közvetlen havária jellegű szennyezés nem várható. Az építések megkezdése előtt talajvédelmi terv készítése kötelező, az építkezések során a talaj felső humuszrétegét ideiglenes deponiákban kell tárolni és azt a munkálatok befejezését követően lehetőleg a helyszínen kell újra felhasználni.

A talajok esetében a közvetett hatásterületen érzékelhető hatás nem várható.

Felszíni- és felszín alatti vizek

A felszíni vizek esetében a közvetlen hatásterületet az építési munkák és a havária helyzetek határozzák meg. Ezen a területen a lefolyó csapadékvizekkel bemosódó felszíni szennyezések hatásai érvényesülhetnek. A felszín alatti vizek tekintetében közvetlen hatásterület nem jelölhető ki.

Az igények közül elsősorban a 3. számúnak lehet közvetlen, vagy közvetett hatása a felszíni és felszín alatti vizekre a Búzásvölgyi-tó közelsége miatt. Mivel azonban részletes tervek nem állnak rendelkezésre, ezért ezek hatása nehezen becsülhető. A beruházás során az épületek teljes mértékben közművesítettek lesznek, a keletkező szennyvizek zárt rendszerben kerülnek ártalmatlanításra és továbbítódnak a település csatornahálózatába. A településrendezési eszközök gondoskodnak arról, hogy a létesítmények tervezésekor a 123/199. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai és az MSZ 7487/2-80 szabvány előírásai érvényesülhessenek.

A fejlesztések várhatóan a felszíni és felszín alatti vízhasználatokra nem lesznek jelentős hatással, a vízkészletgazdálkodást sem mennyiségileg, sem minőségileg nem befolyásolják.

Levegő

Recsken a levegőminőséget főleg az autós közlekedés és a bányászati tevékenység befolyásolja. A fejlesztések megvalósításakor az építési gépjármű forgalomból és az építkezésből eredő levegőszennyezés átmenetileg rontja a levegőminőséget a környező lakóterületeken, ám ez a munkálatok megfelelő ütemezésével és a legjobb elérhető technológia alkalmazásával enyhíthető. Az üzemeltetés során forgalom növekedés várható.

Zajállapot

A fejlesztések környezetében az építkezések idejére várható számottevő zaj- és rezgésterhelés. A megvalósulást követően az üzemelésből eredő zajterhelés várhatóan továbbra is a határértékek alatt marad. A települést elkerülő utak megvalósulása esetén a belterületi forgalom, a zajszint csökkenése várható.

Épített környezet

A településrendezési eszközök felülvizsgálatára Örökségvédelmi hatástanulmány is készült.

Az építési munkák a környéken élő emberek életét nem fogják a települési környezetük változásán keresztül befolyásolni. A települési környezetre vonatkozó közvetlen hatások nem várhatók, közvetett módon pedig csak a szállításhoz kapcsolódó hatásokon keresztül.

Ezek a következők:

- A tevékenység hatásával érintett terület lehatárolásánál a környező lakóterületeket, valamint a szállítási útvonalak (közút) menti zaj ellen védendő létesítményeket, területeket kell figyelembe venni.
- Át kell tekinteni az építés során alkalmazott technológiákat, továbbá a környezeti zaj- és rezgésforrások, valamint a zaj- és rezgés ellen védelmet igénylő területek egymáshoz viszonyított helyzetét.

Műemléki védettség

A tervezett fejlesztések nyilvántartott műemléket nem érintenek.

Régészeti védettség

A Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár 239-10/2017 számú levelében megfogalmazott adatszolgáltatás szerint az igények nem érintenek nyilvántartott régészeti lelőhelyet. A településen 6 db nyilvántartott régészeti lelőhely található.

3.5.1.2. A környezeti elemek rendszereire, folyamataira, szerkezetére, különösen a tájra, településre, klímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra gyakorolt hatás

A településrendezési eszközök jelen felülvizsgálatának módosítási igényeinek eredményeként kis mértékben romlik Recsk zöldfelületi rendszere, azonban az igények jelentős része beépítésre nem szánt területet hoz létre a már meglévő területhasználatokhoz igazodva. Az 1. sz. igény eredményeként a terület idegenforgalmi hasznosítása mellett a meglévő gyepes területfelhasználás megmarad. A 2. sz. igény hatására meglévő üzemi területek bővítésére kerül sor a vasút mellett, biológiailag aktív zöldfelülettel jelenleg sem rendelkező területen. A 4-5-6. sz. igények szerinti területek a már jelenleg is meglévő területhasználatoknak megfelelő övezeti besorolást nyernek, az építési paraméterek megváltoztatása nélkül, így azok a környezeti elemek rendszereire, a tájszerkezetre, biodiverzitásra nincsenek hatással.

A 3. sz. módosítás hatására egyértelműen sérül a jelenlegi érintetlen ökológiai rendszer az új beépítések révén, amelyek negatív hatással vannak a tájszerkezetre, a környezeti elemekre. Meg kell azonban jegyezni, hogy a tervezett kompenzációs intézkedések hatására a jelenleginél diverzebb ökológiai rendszer létrehozására és annak fenntartására, a szukcessziós folyamatok féken tartására nyílik lehetőség, ami a természeti környezet állapotában – a fejlesztések elmaradásához képest – javulás várható.

Emellett a belterületen zöldfelületi fejlesztések is megvalósulnak.

A megvalósuló elkerülőúthoz és a Protonközponthoz vezető úthoz kapcsolódó nyomvonalak a különböző területhasználatok határán vezetnek, természetközeli élőhelyeket nem, vagy csak a meglévő földutak kiszélesítésével érintenek. Az új nyomvonalak termőföld igénybevételével járnak, azonban Országos erdőállomány adattárban nyilvántartott, erdőtervezett erdőt nem érintenek. A terv hatására az építési munkák során a meglévő útszéli fák, cserjék várhatóan kivágásra kerülnek, így a madárfajok fészkelési lehetőségei csökkennek.

A beruházások üzemeltetésének nincs jelentős hatása a környezeti elemek rendszereire, folyamataira, a táj szerkezetére, a településklímára, természeti (ökológiai) rendszerre, a biodiverzitásra.

3.5.1.3. A Natura 2000 területek állapotára, állagára és jellegére, valamint a területen lévő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megmaradásának, fenntartásának, helyreállításának, fejlesztésének lehetőségeire gyakorol hatás

A fejlesztési szándékok közül az 2. és 6. számú érint Natura 2000 területeket. A módosítással érintett ingatlanokon új fejlesztések nem valósulnak meg, így a természeti értékek, természetes élőhelyek nem károsulnak. Az övezeti besorolás nem eredményez változást a jelenlegi állapotban. Az igények kapcsán az előzetes véleményezési szakaszban az illetékes hatóságok nem írták elő Natura 2000 hatásbecslés készítésének szükségességét.

3.5.1.4. Az érintett emberek egészségi állapotában, valamint társadalmi, gazdasági helyzetében – különösen életminőségében, kulturális örökségében, területhasználata feltételeiben – várhatóan fellépő hatások

Az emberek egészségére, életminőségére gyakorolt hatások

A Protonterápiás központ területén tervezett minőségi zöldfelületek közvetlenül javítják a lakosság életminőségét, a települési mikroklímát. Továbbá a fejlesztés egészségügyi jellege is az emberi életminőség növelését szolgálja.

A fejlesztések által létrejövő új munkahelyek közvetetten szintén hatást gyakorolnak az emberi életminőségre.

Társadalmi, gazdasági helyzetre gyakorolt hatások

A fejlesztések kedvező hatást gyakorolnak:

- a lakossági szolgáltatásokra, közlekedési lehetőségekre, különösen a fejlesztéssel érintett népesség életminőségére;
- a gazdasági tevékenységek – különös tekintettel a turizmus lehetőségeinek - bővítésére, élénkítésére.

3.5.2. A közvetett módon hatást kiváltó tényezők hatásai

3.5.2. 1. Új környezeti konfliktusok, problémák megjelenése, meglévők felerősödése

Az 1. és 3. számú igények a turisztikai szolgáltatások bővülését eredményezhetik a településen. Távlatban az alábbi környezeti problémák jelentkezhetnek:

- növekvő forgalom;
- kereskedelmi létesítmények emissziója;
- havária helyzetek kockázatának növekedése.

3.5.2. 2. A helyi adottságoknak megfelelő optimális térszerkezettől, területfelhasználási módtól való eltérés fenntartására vagy létrehozására

A skanzen és a Protonterápiás központ fejlesztése közvetett módon a turizmussal összefüggő funkciójú területek bővülését eredményezheti a térségben. A jelenlegi erdőgazdasági, vízgazdasági és bányászati dominanciájú területfelhasználás átalakulását nem eredményezi. A fejlesztések a tájhasználat kis mértékű változását eredményezik.

3.5.2.3. A táj eltartó képességéhez alkalmazkodó helyi társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok gyengítése

A fejlesztések társadalmi-kulturális, gazdasági-gazdálkodási hagyományok megtartása szempontjából relevánsak, kis mértékben pozitívnak hatnak. A fejlesztések megvalósulása után a növekvő turisták számával hosszú távon kereslet jelenhet meg a helyi kulturális érdekességek, hagyományok, örökség iránt, ami hozzájárulhat azok megőrzéséhez.

3.5.2. 4. A természeti erőforrások megújulásának korlátozása

Az 1. sz. igény beépítésre nem szánt területet jelöl ki, a 2. és 4. sz. igények helyhez kötöttséggel (bányaterület és közúti kapcsolat, illetve telephelybővítés) rendelkeznek, valamint fejlesztések által érintett területek nem átlagosnál jobb minőségű termőföldek. A 8. sz. igényben felsorolt nyomvonalak termőföldek igénybevételével valósulnak meg, egyes szakaszok átlagosnál jobb minőségű termőföldet érintenek. A tervezett fejlesztések a természeti erőforrások megújulását kis mértékben korlátozzák.

3.5.2. 5. A nem helyi természeti erőforrások jelentős mértékű használata vagy a helyi természeti erőforrások túlnyomóan más területen való hasznosítása

Nem helyi természeti erőforrások nem kerülnek felhasználásra, a helyi természeti erőforrások más területen való hasznosítása nem történik.

3.6. A környezeti következmények alapján a terv értékelése

A tervezett fejlesztések megvalósításához szükséges tervmódosítás a várható kedvezőtlen környezeti hatások minimalizálása érdekében a tervi előzmények a környezet- és természetvédelemért felelős államigazgatási szervek előzetes véleményeinek figyelembevételével készült. A megismert környezeti következmények alapján a terv megvalósítása a várható környezeti hatásokat értékelve környezetvédelmi és értékvédelmi szempontból elfogadható.

A tervezett beruházások kialakítása csak átmenetileg, az építés fázisában jár számottevő környezeti hatással. A létesítmények természetre, tájra, környezetre való hatása a környezet-, természet- és tájképvédelmi előírások maximális betartása mellett várhatóan elhanyagolható mértékű lesz. A tervek megépítése előtt a látványtervekkel kell igazolni annak tájbaillesztettségét, valamint létesítése előtt környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása szükséges.

Természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelést közvetlenül előidéző tényezők csak az 3. sz. módosítással, azaz a protonközponttal összefüggésben jelentkeznek:

- a tervezett beépítések a természetes élőhelyek károsodását eredményezik, melyek minimalizálásához megelőző természetvédelmi beavatkozások szükségesek;
- a nemzeti ökológiai hálózat magterület övezetét érinti;
- a létesítmény fizikai megjelenése, tájképre és a műemléki környezetre gyakorolt hatása jelentős, tájba illesztéséről gondoskodni kell;
- régészeti lelőhelyeket nem érint;

Összességében megállapítható, hogy a tervezett fejlesztések indokoltak és elfogadható mértékűek.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE VAGY CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE VONATKOZÓ, A TERVBEN SZEREPLŐ INTÉZKEDÉSEK KÖRNYEZETI HATÉKONYSÁGÁNAK ÉRTÉKELÉSE, JAVASLATOK EGYÉB SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEKRE

A terv a vonatkozó jogszabályi előírások, a környezetvédelmi szempontú megalapozó vizsgálatok és tanulmányok, valamint az egyeztetésekbe bevont államigazgatási szervek releváns véleményeinek figyelembevételével készült.

A tervezett fejlesztések területi kijelölésekor alapvető szempont volt:

- a termőföld és erdőterület igénybevétele nélkül valósuljanak meg;
- a területek megközelítése meglévő nyomvonalakon megoldható legyen;
- az értékes élőhelyek elkerülése, a meglévő növényállomány lehető legnagyobb mértékű megóvása;
- a táj- és településképi szempontok figyelembevételével valósuljanak meg;
- védett természeti területet, Natura 2000 területet, ökológiai hálózat ne károsítsák, azok megfelelő működését a megvalósulás után is maradéktalanul biztosítsák.

A terv megvalósítása során a negatív környezeti hatások elkerülését szolgáló szabályozási elemek érvényesítése lehetővé teszi a fejlesztéseknél a környezetvédelmi követelmények teljesítését.

A településen a környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy:

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézzen elő,
- megelőzze a környezetszennyezést,
- kizárja a környezetkárosítást,
- megszüntesse, de legalább enyhítse a meglevő ártalmakat és szennyezéseket.

Levegőminőség

A fejlesztések megvalósítása során gondoskodni kell a megfelelő növénytelepítésről. A fásítások, zöldsávok megfelelő intenzitás esetén jótékonyan befolyásolhatják a mikrokörnyezetük állapotát, szennyező-anyag megkötő képességük révén a levegő minőségét. A tervezési területeken és a növénykiültetésekben törekedni kell a tájra jellemző, őshonos növényfajok alkalmazására.

A talaj, a felszíni- és a felszín alatti vizek minőségének védelme

A fejlesztések során a bolygatott, értékes talajréteg szakszerű letermeléséről és más helyen történő felhasználásáról gondoskodni kell. A Protonterápiás központ üzemelése során a vízszennyezést meg kell akadályozni. A tervezésnél a megfelelő védelmi intézkedésekről gondoskodni kell.

Recsk a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében a felszín alatti vizek szempontjából érzékeny területnek minősül. A település területe alatt elhelyezkedő felszín alatti vízkészlet védelme mind mennyiségi, mind minőségi szempontból fontos feladat.

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Recsk település „A”, erősen veszélyeztetett besorolást kapott.

Élővilágra, ökológiai rendszerekre és a tájra gyakorolt hatások

A fejlesztések egy része hatással van a település ökológiai rendszerére, biodiverzitására, természetes élőhelyeire, a tájszerkezetre. A kárenyhítés lehetősége, ha a beépítéssel érintett területrészeken a jelenlegi vegetáció megmaradását minden, a terület használatával összeegyeztethető módon biztosítják. Így például a meglévő cserjeállomány és faállomány megtartásával, a beépítések területének kevésbé intenzív területrészein a gyepek természetközeli fejlesztésével és fenntartásával,. A tájra elsősorban a Protonközpont megépítése lehet hatással, azonban a beépítési tanulmánytervek alapján az épületek elhelyezése során kerülték a gerinceket, csökkentve ezzel a tájkép zavarását.

A terv megvalósítása a környezeti hatások elkerülését, csökkentését szolgáló településszerkezeti és szabályozási elemek, a környezetvédelmi követelmények érvényesítése esetén nem okoz jelentős környezeti konfliktust. Ezek betartásával nem sérül a Recsket környező táji mintázat változatossága.

5. JAVASLAT OLYAN KÖRNYEZETI SZEMPONTÚ INTÉZKEDÉSEKRE, SZEMPONTOKRA, MELYEKET A TERV ÁLTAL BEFOLYÁSOLT MÁS TERVBEN FIGYELEMBE KELL VENNI.

A településrendezési eszközök keretet szabnak a tervezett fejlesztések megvalósíthatóságához. Az egyes fejlesztések, létesítések környezetvédelmi megfelelőségének igazolásához a településrendezési eszközök szintjén nem állt rendelkezésre elég részletes információ. A 3. számú igény kivételével se tervelőzmény, se beépítési tanulmányterv, se engedélyezési tervek nem álltak a rendelkezésre. A megfelelően elkészített településrendezési eszközöknek ezek hiányában is keretet kell biztosítaniuk a tervezett fejlesztések számára, hogy a magasabb rendű jogszabályok által előírt környezetvédelmi szempontok érvényesülhessenek.

A felszín alatti vizek fokozott érzékenysége miatt fontos a csapadékvíz-elvezetés hálózatának biztonságos kialakítása és folyamatos karbantartása, mely új beépítések esetén elsődleges, megelőző feladat kell legyen.

A felújítások, építkezések idején a munkálatokat úgy kell megszervezni, hogy a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet előírásait, valamint a zaj és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008 (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet határértékei biztosíthatóak legyenek.

A tájképi és településképi szempontok érvényesítése érdekében a tervezett beruházások tájba való illeszkedését látványtervekkel kell igazolni.

6. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN FELLÉPŐ KÖRNYEZETI HATÁSOKRA VONATKOZÓ MONITOROZÁSI JAVASLATOK

A környezeti értékelés alapján a tervezett fejlesztések építése és üzemeltetése következtében nem várhatók jelentős kedvezőtlen környezeti hatások. A turisztikai és egészségügyi beruházások a térség gépjárműforgalmi rendszerében minimális változásokat eredményezhetnek. A forgalom és a kritikus zajterhelés alakulásának nyomon követésére megfelelő eszköz lehet az ötévente felülvizsgálandó stratégiai zajtérkép elkészítése és karbantartása.

1. sz. melléklet

3.sz. igény: építési tevékenységgel igénybe vehető területek

